

Zápis z 47. jednání SDRUK Sekce pro regionální funkce

Datum konání: 8. - 9. 4. 2025

Místo jednání: Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích

Jednání řídili: PhDr. Dana Petrářdesová, předsedkyně sekce SDRUK pro RF; PhDr. Vít Richter, ředitel Knihovnického institutu NK ČR.

Jednání se účastnili: Jana Bednářová, Irena Brezovic, Zuzana Hájková, Gabriela Klepáčová, Věra Konečná, Petra Krausová, Anna Krausová, Radka Krejčí, Jitka Kutmon, Radek Liška, Olga Macháčková, Lucie Macháčková, Blanka Nagy, Petra Řoutilová, Michaela Staňková, Adéla Svobodová, Marie Šedá, Petra Ševčíková, Jana Tomancová, Lidmila Švíková

Program:

Jednání zahájili PhDr. Dana Petrářdesová, PhDr. Vít Richter a PhDr. Zuzana Hájková

1. Regionální funkce v Jihočeském kraji (PhDr. Zuzana Hájková)

Představení RF v Jihočeském kraji. Podrobné informace jsou k dispozici v prezentaci (příloha zápisu).

Z prezentace připomínáme:

- Mapa Jihočeského kraje → vyhledávání podle pověřených knihoven (PK) → profi knihovny → neprofi knihovny. U každé knihovny je uvedeno: web, soc. sítě, knihovna na mapě, online katalog, provozní doba https://www.cbvk.cz/seznam_knihoven.html
- Financování RF → velmi dobrá spolupráce s krajem → každý rok se dotace na RF zvyšuje (r. 2025 = 20 000 000 Kč) → kraj “hodně slyší” na výměnný fond → JVK každý rok předkládá, kolik knih a za kolik peněz do jednotlivých obcí kraje rozvezli v rámci výměnných souborů
- Zřizovatelé knihoven také “hodně slyší” na výměnný fond → PK dávají zřizovatelům informace, kolik knih a za jakou finanční částku do knihovny v rámci výměnných souborů přivezli → souhrnná částka je mnohdy pro starosty překvapivá
- V kraji je hodně malých obcí → 328 do 500 obyv. → 80 knihoven v obcích do 1 000 obyv.
- V kraji je naopak málo velkých a profi knihoven
- Na rozvoz výměnných souborů používají barevně odlišené velké koše

- Národní plán obnovy (NPO) hodně pomohl při vzdělávání knihovníků v kraji → zajímavé vzdělávací akce: pedagogické minimum, semináře Bookstart, hodně je využíván e-learning minimum obecního knihovníka ...
- Výměnný fond: roční úbytek se téměř rovná přírůstku → PK aktualizují výměnný fond
- Výměnný fond využívá 90 % obsluhovaných knihoven
- Některé obsluhované knihovny mají dostatečně velké finanční prostředky na nákup knihovního fondu → nemají zájem o výměnné soubory
- V rámci PK České Budějovice zpracovávají kmenové fondy všech obsluhovaných knihoven → elektronický katalog RAKS tak neobsahuje duplicity či jiné chyby
- V rámci kraje je každý rok provedena analýza výkonu knihoven → každá PK vyplní data do připravené tabulky, viz příloha "ročenka"
- Na nákup VF musí v rámci kraje vynaložit 25 % dotace a tato částka nesmí klesnout → 25% podíl je domluven ústní formou s řediteli PK → kontrola probíhá přes krajskou knihovnu prostřednictvím rozpočtů PK na RF
- Na mzdy je vynakládáno do 50 % dotace na RF → každá PK dodává krajské knihovně rozpočet na RF, kde je přesně uvedena částka na mzdy
- Z dotace na RF jsou hrazeny také nájem, energie → PK mají tyto částky přesně vyčísleny
- V Jihočeském kraji má 1 metodik (celý úvazek) na starost 27 knihoven, přitom v tomto úvazku není zahrnuta katalogizace a vzdělávání knihovníků
- JVK ročně zaplatí za e-knihy a e-audioknihy téměř 1 000 000 Kč
- Regionální automatizovaný systém (RAKS) umožňuje napojeným knihovnám půjčovat e-knihy a e-audioknihy
- Zapojení obsluhovaných knihoven do RAKS je zdarma → knihovny si koupí jen techniku (PC, tiskárna, scanner...)

2. Digitální služby státu v knihovnách (Mgr. Kamila Plisková)

On-line vstup kol. Pliskové na téma digitální služby státu. Projekt navazuje na předchozí dlouhodobé projekty. V roce 2025 proběhnou v každém kraji semináře pro knihovníky na téma digitální služby státu v knihovnách. Prostřednictvím dotačního programu VISK 1 bude realizováno během roku 2025 18 seminářů, podrobnosti v prezentaci (příloha zápisu). **Je nutné kontaktovat paní Kamilu Pliskovou kamila.pliskova@mlp.cz a domluvit si termín semináře v konkrétním kraji.**

3. Seminář pro začínající ředitele PK

Podrobné informace jsou k dispozici v prezentaci (příloha zápisu)

Z prezentace připomínáme:

- Seminář budeme realizovat v roce 2026
- Z každého kraje prostřednictvím dotazníku zjistíme informace, zda **jsou v pověřených knihovnách noví ředitelé/vedoucí** (cca 5 let ve funkci)

- Dotazník bude během měsíce rozeslán do krajských knihoven na metodická oddělení
- Realizační tým → V. Richter, D. Petrádová, M. Šedá, L. Macháčková, J. Bednářová (Knihovna ústeckého kraje), L. Švíková (Jihočeská vědecká knihovna), L. Dostálová (Moravská zemská knihovna) → děkujeme za váš zájem a pomoc
- Zvážit žádost do VISK 1 ? (SDRUK)?

4. Jak vyúčtovat RF (Ing. Věra Konečná)

Podrobnosti ke způsobu vyúčtování dotace na RF v Jihomoravském kraji jsou v prezentaci (příloha zápisu).

Z prezentace připomínáme:

- Porady ekonomů PK → 1x ročně → zkušenosti s vyúčtováním RF
- Každý rok se dotace na RF v Jihomoravském kraji zvyšuje → rok 2025= 19 500 000 Kč
- Upravená metodika na rozúčtování dotace 50 % na 50 %
- Smlouva o poskytnutí dotace na RF → kraj+Moravská zemská knihovna (MZK) → přes MZK plynou peníze do PK
- Na nákup výměnného fondu = 20 % dotace na RF
- PK do 15. 5. sestaví rozpočet na další rok na standardní formulář (viz příloha zápisu: 2025_vzor_rozpočet na výkon RF)
- Peníze kraj posílá ve čtyřech splátkách (do MZK, poté je MZK rozesílá na pověřené knihovny)
- MZK má zpracovanou interní směrnici pro vyúčtování RF pro PK
- Při nástupu nového ekonoma v PK → jezdí na poradu do MZK každý měsíc → zde se naučí účtovat RF, může využít i konzultace

5. Jsem metodička/metodik (PhDr. Marie Šedá)

Nová publikace Knihovnického institutu NK ČR je určena metodikům především krajských, ale i pověřených knihoven, ale také ji mohou využít i vedoucí/ředitelé k tomu, aby pochopili šíři a obsah práce metodika. Dokument poskytuje souhrn informací pro tuto pracovní pozici, přibližuje regionální funkce knihoven, obsahuje praktické informace a mnohé odkazy. Dostupná je pouze v elektronické verzi na https://ipk.nkp.cz/docs/jsem.metodik_1_3.pdf.

6. Odborná stáž pro krajské metodiky (Ing. Jana Tomancová)

- Termín 19. - 21. listopadu 2025 v Krajské knihovně Františka Bartoše ve Zlíně
- Počet stážistů - max. 4 osoby
- Podrobnosti k programu jsou v prezentaci (příloha zápisu)
- Zájemci, kontaktujte kolegyni Janu Tomancovou tomancova@kfbz.cz

7. Časopis Čtenář (Mgr. Roman Hájek)

Podrobnosti k aktualizovanému časopisu jsou v prezentaci (příloha zápisu)

Z prezentace připomínáme:

- Nová platforma → autonomní web + tištěný časopis
- Čtenář chce být partnerem metodiků → pokud najdete téma ke zpracování, dejte o něm vědět do redakce Čtenáře → zpracuje užitečný materiál
- Informace zveřejněné na webu <https://casopisctenar.cz/> jsou dostupné veřejně
- Na webu → články vyhledatelné podle autorů
- Archiv časopisu se postupně převádí ze starého webu na nový
- Tip: pokud řešíte nějaké téma v knihovně → zároveň z něho zpracujte příspěvek do Čtenáře
- Nejvíce odebírají Čtenáře PK a profi knihovny
- Neprofi knihovny odebírají časopis málo
- Tip: krajské nebo PK by mohly Čtenáře předplácet pro své obsluhované knihovny z finančních prostředků na RF
- **Příklad dobré praxe → v Jihočeském kraji nakupují Čtenáře pro obsluhované knihovny z peněz na nákup výměnného fondu** → *“časopis dáváme do vybraných profi knihoven a pak jim zůstává. Seznam vybraných knihoven se mění, ne každoročně, ale mění - často si totiž knihovny po tom, co jim Čtenář takto chvilku chodí, předplatné objednají). Pokud máme šikovnou neprofi, tak systém zůstává stejný (a taky si ho někdy objedná sama). Většina jde ale do našich malých profi. Jeden výtisk zůstává přímo v metodickém odd., ten kolegyně po přečtení také dávají dál, většinou v souboru pro šikovnou neprofi.*
→ Technicky je to takto: PK nakoupí předplatné časopisu pro xx knihoven a když dané číslo přijde do PK, tak už jednotlivé exempláře dál nijak nezpracovává, přidá jednotlivé exempláře do souborů nebo přímo pošle do knihoven, které si časopis nechají pro svou potřebu. Tzn., že **z peněz na VF se 1x ročně hradí faktura za předplatné časopisu** → *“časopis bereme jako spotřební materiál, dál nekontrolujeme, jak s tím v knihovnách pracují”*
- Propagujte Čtenáře u svých obsluhovaných knihoven → je to další možnost oborového vzdělávání
- Některé PK kupují Čtenáře pro své pobočky
- Návrh předplatného → krajské nebo PK by uhradily předplatné pro svůj region → následně by pro jejich obsluhované knihovny byl Čtenář k dispozici v digitálním formátu → **potřebovali bychom vymyslet model předplatného pro digitální formát → máte nápad?**
- nově je k dispozici i newsletter → přehled (výběr) nových článků na webu Čtenáře → zájemci ho mohou dostávat 1x za 14 dní do e-mailu, k odběru se lze přihlásit
- hledáme nového šéfredaktora → víte o někom?

- příprava Čtenáře č. 4 → téma: knihovny jako kreativní centra → **víte o knihovně která nabízí kreativní aktivity?** → pokud ano, informujte šéfredaktora PhDr. Jaroslava Císaře redakce@casopisctenar.cz

8. Knihovny s pozastavenou činností (Mgr. Lucie Macháčková)

Návrh interního doporučení je k dispozici:

https://docs.google.com/document/d/1wMy_cZ1qm35d-75Dcr6uQhtSKTUQbao6/edit

Doporučený postup pro zřizovatele při zrušení veřejné knihovny:

<https://docs.google.com/document/d/1uZFBQl2diWGOYSfmXI4-fA92yIrY9BtD/edit>

Návrh argumentace pro zachování knihovny v obci:

https://docs.google.com/document/d/15UfpCLh2AIPyDhZV1sOD_Q8rOuy9C8CG/edit

Z diskuse připomínáme:

- Knihovní zákon nezná pojem “pozastavená činnost”
- V rámci RF máme obsluhovat jen knihovny, které jsou evidované na MK ČR a plní knihovní zákon v § 4 veřejné knihovnické a informační služby
- Kraje → poskytovatelé dotace → mají právo kontrolovat, zda knihovny, kterým v rámci RF přidělují dotaci, plní svou funkci → v Libereckém kraji kontrolují statistiky činnosti obsluhovaných knihoven, knihovna, která v Ročním výkazu o knihovně nemá žádné výpůjčky, nemá nárok na dotaci
- Cílem interního doporučení je návrh, jak postupovat v případě, že knihovna dlouhodobě není aktivní/neplní své povinnosti → s ohledem na poskytovatele dotace je toto nutné mít na paměti → přidělené peníze by měly být využívány efektivně

9. Metodická pomoc pro školní knihovny (Mgr. Lucie Macháčková, PhDr. Zuzana Hájková, PhDr. Dana Petrádová)

Podrobnosti jsou k dispozici prezentaci (příloha zápisu)

Z prezentace/diskuse připomínáme:

- Memorandum o spolupráci MK a MŠMT
- Rádi bychom memorandum naplnili také prostřednictvím spolupráce se školními knihovnami → metodická pomoc knihovnám
- Centrum pro školní knihovny → nemá adresář školních knihoven
- Jednání se účastnila Mgr. Edita Nevalová, vedoucí krajského pracoviště Jižní čechy, Národní pedagogický institut (NPI) → bude informovat o našem záměru na jednání krajských poboček NPI → přes kolegyni Z. Hákovu nás bude informovat, zda by NPI mohl pomoci při zpracování adresáře školních knihoven v jednotlivých krajích

- V Královéhradeckém kraji jsou v současné době v situaci, že obvolávají všechny ZŠ a SŠ v kraji a zjišťují zda mají školní knihovnu
- V Olomouckém kraji aktualizují adresář specializovaných knihoven v kraji <https://www.vkol.cz/knihovny-olomouckeho-kraje> → se školními knihovnami zatím nespolupracují, informace vyhledávají přes weby škol, spolupráce probíhá se středními školami, které vyučují německý jazyk (Mgr. M. Dvorská)
- Knihovnický institut nabízí pomoc při přípravě a realizaci aktivit pro školní knihovny

10. Příprava programu celostátní konference Regionální funkce Pardubice (PhDr. Dana Petřidesová)

Návrh rozpracovaného programu je k dispozici (příloha zápisu)

Z diskuse připomínáme:

- Termín: 6. - 7. listopadu 2025
- Místo konání: Dům hudby Pardubice
- Do programu zařadit TechSoup a změny v dotačních programech pro knihovny
- zvážit přidání citlivého tématu o zpoplatnění e-výpůjček - PhDr. V. Richter, PhDr. Z. Hájková
- **Pokud máte téma, které by mělo být prezentováno a chybí v návrhu programu kontaktujte Danu Petřidesovou <petrydesova@kvkli.cz>**

11. Podpora elektronických služeb: Knihovny.cz, ČDK, DNNT, e-knihovna MKP, půjčování e-knih, e-audio (PhDr. Vít Richter)

Podrobnosti jsou k dispozici v prezentaci (příloha zápisu)

Z prezentace připomínáme:

- Na webech všech knihoven by měly být odkazy na digitální knihovny, Knihovny.cz, Českou digitální knihovnu a digitální knihovnu Městské knihovny v Praze → můžeme zajistit, aby tyto odkazy byly na webech i neprofi knihoven?
- **PK, které spravují weby svých obsluhovaných knihoven→mohou na weby přidat info k el. službám knihoven?**
- Příklady dobré praxe→ Knihovna Klatovy, Chomutov, Beroun a některé další viz prezentace
- Klesá četba tištěných knih (celosvětový trend)
- Výrazně stoupá poslech audioknih

Další důležité informace:

- Transformace dotačních programů MK
 - Od září nový systém pro podávání projektů

- Změny priorit
- 2. 6. 2025 – zasedání ÚKR
- Analýza věkové, vzdělanostní a mzdové struktury pracovníků knihoven - v přípravě
- Google Nástroj AI pro analýzu = Notebooklm <https://notebooklm.google/> → doporučujeme vyzkoušet například proanalýzu dat benchmarkingu knihoven

12. Jak prezentovat výsledky knihoven v oblasti výkonu RF (PhDr. Marie Šedá)

Prezentace (viz příloha) krátce shrnuje ukázky webů krajských knihoven a jejich část určenou pro knihovny věnující se regionálním funkcím. Obsahuje i zajímavé a inspirativní příklady KK.

13. Evidence knihoven (PhDr. Marie Šedá)

Databáze MK ČR a informace o evidenci knihoven je na <https://mk.gov.cz/evidence-knihoven-adresar-knihoven-evidovanych-ministerstvem-kultury-a-souvisejici-informace-cs-341>, **prosíme metodiky, aby prošli záznamy o svých obsluhovaných knihovnách.** V současné době je db čištěna od poboček knihoven.

Upozornění - v případě změn je nutné do 30 dnů, ode dne, kdy změna nastala, zaslat informace na oddělení literatury a knihoven.

14. Sdílené finance na výměnný fond z rozpočtu obcí (PhDr. Marie Šedá)

Téma k zamyšlení se týká sdílených financí na nákup výměnného fondu, především otázky smlouvy, účtování a majetnictví fondů.

15. Různé

- Zpětná vazba k pilotnímu ročníku přímého elektronického sběru statistických dat do databáze NIPOS → podrobnosti: <https://docs.google.com/document/d/1PFLHSX0A6XP5Eb97JIHTPM6QHAA5LIxSF8WpwRo85gk/edit?tab=t.0>
- Knihovnické ceny → aktualizovaná pravidla ze všech krajů jsou k dispozici <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1DiA5exP1jSN-UWPOHOImRzhqO65AkFuc/edit?gid=659888151#gid=659888151>
- Financování RF na rok 2025 → k dispozici <https://docs.google.com/spreadsheets/d/18axJNtf8gpXfywcDKvkX9jYt8ipPqUZ5/edit?gid=367623243#gid=367623243> **prosím o kontrolu, zda máte info z vašeho kraje doplněné**
- Městská knihovna roku - výzva k nominacím **nejpozději do 15. 6. 2025**, viz: <https://www.skipcr.cz/oceneni/mestska-knihovna-roku/16-rocnik-2025>
- Průzkum prostorového vybavení ... bude se opakovat
- Rodinná politika (MMR), odkaz na dokument https://www.mpsv.cz/cms/documents/270bd8b4-ab9b-6742-8b37-70ba370addcb/Rodinna_politika.pdf

- Program rozvoje venkova (MZe) <https://www.dotacni.info/mze-5-kolo-program-rozvoje-venkova-szp-45-73-investice-do-nezemedelskych-cinnosti/>

Zapsala: Lucie Macháčková, Marie Šedá

30. 4. 2025